

Πρόοδος και συντήρηση (Σαράντος Καργάκος, Ιστορικός - Συγγραφέας)

Categories : [ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ](#)

Date : 17 Ιανουαρίου, 2017

Πολύ συχνά με έρωτοῦν, ἄν εἶμαι με τὴν **πρόοδο** ἢ με τὴν **συντήρηση**. Παιδαγωγικὰ ἀπαντῶ: «Ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν ὀρισμὸ». Καὶ με αὐτὸ ἐννοῶ τὸ πῶς θὰ ὀρίσουμε τὶς δύο ἔννοιες. Γιατὶ, ἄν δοῦμε τὴν πρόοδο σὰν προοδοπληξία, τότε ἀσφαλῶς, με τὴν ἔννοια αὐτὴ, ἡ θέση μας ἔναντι αὐτῆς εἶναι ἀπορρηπτική. Ἄν πάλι ταυτίσουμε τὴ συντήρηση με τὴν ἀντίδραση πρὸς καθετὶ νέο καὶ με τὴν προκατάληψη ἔναντι αὐτοῦ, με ἄλλα λόγια ἄν τὴν ἐκλάβουμε ὡς ὀπισθοδρόμηση, τότε καὶ πάλι ἡ τοποθέτησή μας εἶναι ἀρνητική. Ἄν ὅμως θεωρήσουμε σὰν πρόοδο τὴ φυσικὴ ἐξέλιξη ποὺ συντελεῖται μέσα στὰ πλαίσια τοῦ ἀνθρώπου δυνατοῦ καὶ τοῦ ψυχολογικὰ σκόπιμου καὶ ὡς συντήρηση τὴ διατήρηση τῶν προηγουμένων κατακτήσεων, με τὴν ἔννοια ὅτι αὐτὲς **ἀποτελοῦν σταθερὸ ἔδαφος γιὰ νέες ἐπιτεύξεις**, τότε οἱ δύο αὐτὲς ἔννοιες ὄχι μόνον δὲν εἶναι ἀπορριπτές, ὄχι μόνον δὲν ἀλληλοαναιροῦνται ἀλλὰ ἀλληλοσυμπληρώνονται. Συνεπῶς, ὅταν οἱ δύο ἔννοιες πάρουν τὴ σωστὴ τους σημασιολογία εἶναι ἀποδεκτὲς ἀπὸ κάθε ἐχέφρονα πολίτη. Διότι **ἡ συντήρηση καθοδηγεῖ τὴν πρόοδο καὶ ἡ πρόοδος ἀξιοποιεῖ τὴ συντήρηση**. Πρόοδος καὶ συντήρηση, παρόλο ποὺ εἶναι δύο ποσότητες ἀντίθετα φορτισμένες, ἀλληλοεπηρεάζονται καὶ λειτουργοῦν ὅπως ὁ λόγος καὶ ὁ ἀντίλογος γιὰ τὴ διαρκῆ σύνθεση καὶ ἀνανέωση τῶν καταστάσεων, χωρὶς ὀδυνηρὲς ἀνατροπές. Ἀποτελοῦν θέση καὶ ἀντίθεση ποὺ ὀδηγοῦν στὴ σύνθεση, δηλαδὴ σὲ μιὰ καινούργια θέση, σίγουρα πρὸ ἐποικοδομητικὴ καὶ ὀλοκληρωμένη, ἀφοῦ δὲν προέρχεται ἀπὸ μίαν μόνον πλευρά.

Μιὰ φυσιολογικὴ πρόοδος εἶναι στενὰ δεμένη με τὸ παρελθὸν καὶ ἀσκεῖ μιὰ κατευθυντικὴ ἐπίδραση στὸ μέλλον. «Ἐρχόμαστε ἀπὸ πολὺ μακριὰ καὶ πηγαίνουμε ἀκόμη πρὸ μακριὰ», εἶχε πεῖ ὁ μεγάλος ἡγέτης τοῦ Ἰταλικοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Παλμίρο Τολιάτι. Ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἡ συντήρηση ἐκφράζει τὸ πνεῦμα τῆς παραδόσεως. Παράδοση δὲν εἶναι ὅ,τι παραλαμβάνουμε ἀπὸ τὸ παρελθὸν. Διότι τότε θὰ λεγόταν παραλαβή. Παράδοση (ἀπὸ τὸ ρῆμα παραδίδωμι) εἶναι ὅ,τι θὰ παραδώσουμε ἐμεῖς στοὺς ἐπιγενεστέρους. **Λαοὶ ποὺ δὲν θὰ σεβαστοῦν καὶ δὲν θὰ ἀξιοποιήσουν τὰ δημιουργήματα τῶν προγενεστέρων, δὲν μποροῦν νὰ παραχωρήσουν με σιγουριά στοὺς ἐπόμενους κρίκους τῆς ἐξελίξεως. Θὰ προχωροῦν βέβαια, ἀλλὰ στὰ τυφλὰ.** Θὰ μοιάζουν με τοὺς ναῦτες τοῦ Κολόμβου ποὺ δὲν ἤξεραν οὔτε ποῦ πῆγαιναν οὔτε ποῦ ἔφθασαν. Κι ἀκόμη, **ἡ συντήρηση μᾶς βοηθάει νὰ ἀφομοιώνουμε τὶς κατακτήσεις τῆς προόδου καὶ νὰ μὴ θαμπωνόμαστε ἀπὸ αὐτὲς.** Ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὅσοι μένουν προσκολλημένοι στὸ

«παραδεδομένο», όπως τὸ στρεῖδι στὸ βράχο, καὶ ἐπαναπαύονται σ' αὐτὸ ποὺ δημιουργήθηκε χθὲς, χωρὶς νὰ προσπαθοῦν νὰ τὸ ἀξιοποιήσουν καὶ νὰ δημιουργήσουν κάτι νέο, κάτι ποὺ θὰ ἀνοίγει προοπτικὲς γιὰ ἓνα καλύτερο αὔριο, μοιραῖα θὰ μένουν στάσιμοι. Ἀντὶ νὰ προχωροῦν, θὰ ὀπισθοχωροῦν. Χωρὶς τὴν πρόοδο ἢ συντήρηση ὀδηγεῖ στὴν τελμάτωση, στὸν σκοταδισμό, στὴ νέκρωση τῆς πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς δραστηριότητος, στὴ μόλυνση γενικὰ τῶν χυμῶν τῆς ζωῆς. Τὴν ἀνάγκη γιὰ ἓναν τέτοιο συγκερασμὸ ὑποδηλώνει μιὰ θαυμάσια ἀρχαία προτροπή: «*Στέργε μὲν τὰ παρόντα, ζήτει δὲ τὰ βέλτιστα*». Δηλαδή, νὰ συντηρεῖς καὶ ν' ἀγαπᾶς τὰ παρόντα ἀλλὰ παράλληλα νὰ ἐπιζητεῖς καὶ τὰ ἀκόμη πιὸ καλά.

Ὅπως εἶχα γράψει παλιὰ, ἡ πρόοδος ἐκφράζει τὸ «Ἰκάρειο» στοιχεῖο τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκφράζει τὴν τάση τοῦ «ἄνω θρώσκειν» ποὺ ἐμπεριέχεται στὴν ἐτυμολογικὴ ἀνάλυση τοῦ ὀνόματός του. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ «ἄνω θρώσκειν» κρύβεται ὅλη ἡ ψυχικὴ διάθεση, ἡ παρόρμηση τοῦ ἀνθρώπου ν' ἀνέβει πιὸ ψηλὰ, νὰ βρεῖ καινούργια πράγματα, νὰ προχωρήσει πιὸ πέρα ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ βρισκόταν. Ἡ συντήρηση ἐκφράζει τὸ γήινο στοιχεῖο τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκφράζει τὸ σεβασμὸ πρὸς τὸ ἀναγνωρισμένο καὶ τὸ δοκιμασμένο, ποὺ ἀποτελοῦν βάση γιὰ νέες ἐξελίξεις. Γι' αὐτὸ ἡ συντήρηση εἶναι γιὰ τὸν ἄνθρωπο ὅ,τι ἦταν ἡ γῆ γιὰ τὸν μυθικὸ Ἄνταϊο, ποὺ πατοῦσε πάνω σ' αὐτὴ καὶ ἀντλοῦσε νέες δυνάμεις. **Δυστυχῶς πολλοί, θαμπωμένοι ἀπὸ τὰ ἐπιτεύγματα τῆς ἐποχῆς μας, ξεχνᾶνε κάτι βασικό: Ποτὲ δὲν θὰ φθάναμε στὴν κορυφή, ἂν ἄλλοι πρὶν ἀπὸ μᾶς, δὲν εἶχαν βάλει τὶς βάσεις τῆς ἀνόδου.** Ὁ σύγχρονος πολιτισμὸς, δὲν εἶναι θαῦμα, εἶναι τελειοποίηση. Τὰ βήματα τῶν προγενεστέρων ἔγιναν γεφύρια, γιὰ νὰ περάσουμε ἐμεῖς. Κι ἐξ ἄλλου **σεβασμὸς πρὸς τὸ παρελθὸν σημαίνει σεβασμὸς καὶ πρὸς τὸ μέλλον**. Διότι, ὅπως ἔχω γράψει συχνὰ, μέλλον μπορεῖ νὰ εἶναι τὸ παρελθὸν ποὺ μπαίνει ἀπὸ ἄλλη πόρτα. **Ἄς εἴμαστε συνετοί.** Κανεὶς δὲν ξέρει τὶ μᾶς ἐπιφυλάσσει... τὸ παρελθὸν! **Ἄν δὲν τὸ σεβαστοῦμε, μπορεῖ ἡ πορεία μας πρὸς τὰ ἐμπρὸς νὰ μεταβληθεῖ σὲ μαρτύριο Σισύφου.** Νὰ σπρώχνουμε τὸ ὄχημα τῆς προόδου πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ αὐτὸ νὰ γυρίζει πίσω.

Δὲν θέλησα νὰ κάνω ἀναφορὰ στὴν πολιτικὴ, διότι οἱ ταμπέλλες κάθε λογῆς εἶναι γιὰ τὰ καταστήματα. Τὸ ὅτι κάποιος χρησιμοποιεῖ σὰν τίτλο τὴ λέξη νέος/α δὲν σημαίνει ὅτι ἔχει καὶ φρεσκάδα νεότητος.

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

(Πηγή: sarantoskargakos.gr)